

I gang etter 40 år

Utposten blir 40 år i år. Åtte redaksjoner har i løpet av den tiden tatt imot utfordringene i allmenn- og samfunnsmedisin og skrevet sitt fag gjennom dugnadsarbeid. Det ser ut som om utfordringer alltid kommer til å være her for å bli tatt hånd om.

Når årets første nummer av Utposten kommer ut, vil det fremdeles være noen uker igjen til høringsfristen for forslaget til revidert fastlegeforskrift, som ble sendt ut i desember 2011 av Helse- og omsorgsdepartementet. I skrivende stund har forslaget allerede utløst hundrevis av epost-responser på Eyr og en lang rekke medieoppslag. Legeforeningen har tydelig vist sin uenighet, ikke bare om innholdet, men også om hvordan forslaget ble til, så å si uten medvirkning fra fastlegene.

I våre øyner er det faktisk en del bra substans i forskriften, men det er to hovedpunkter som har satt sinnene i kok hos fastlegene. Det ene er manglende kunnskap om prioritering i vår jobb. I dette nummeret presenterer vi en refleksjon fra en student utplassert i allmennpraksis i 5. studieår. Det hun har forstått etter få uker med «hands on»-læring, nemlig at vi må kunne skille det svært alvorlige fra det mindre alvorlige, har ikke alle hodene i departementet klart å tenke seg frem til. Myndighetene satser sterkt på nye fastlegeplikter som individrettet forebygging og oppsøkende virksomhet. Samtidig blir ansvaret for hjemmebesøk, medisinsk faglig koordinering og samarbeid med andre aktører samt bedre tilgjengelighet for både akutte og kroniske pasienter videreført og styrket. Ingen av disse oppgavene skal kunne nedprioriteres og antall pasienter på listen blir opprettholdt.

Det andre irritasjonspunktet leser vi i kapittel 4 §31: *«fastlegen skal avgi nødvendige data til styrings- og kvalitets-*

formål for å ivareta myndighetens ansvar for et forsvarlig allmennlegetilbud og en faglig utvikling av allmennlegetjenester. Staten og kommunen definerer hvilke data som avgis». I §36 foreslår departementet sanksjoner ved manglende oppfyllelse av individuell avtale, rammeavtale eller regelverk. Fastlegene ser med bekymrede øyne på eksternt definerte kvalitetsmål som kan få ringvirkninger helt ned i pengekassen. Erfaringer fra andre land i Europa har vist at dette kan byråkratisere tjenestene uten å bli til det bedre for pasientene.

Saken er at det i dag drives med kvalitetsarbeid i legekantorene rundt omkring i landet. Utposten har publisert flere slike rapporter i 2011, og i dette nummeret forteller Gulset legekantor at det å jobbe med ventetiden hos legene *«skapte positiv stemning, latter og god dugnadsånd»*. Artikkelen fra Askvold om kvaliteten på diabetes-behandling er et annet eksempel på en selvorganisert øvelse for å forbedre egen praksis. Skal ikke vi da kunne påstå at dette klarer fastlegene selv uten verken pisk eller gulrøtter?

Jeg må likevel si meg uenig i mitt siste spørsmål. Hvis vi ser på hva som er blitt publisert i Utposten angående kvalitets-sikring i de siste numrene, er det to tydelige gjengangere: diabetes og fedme. Hvorfor? Disse er nok to av de store temaene som samhandlingsreformen drøfter, men også de som er enklest å måle. Glukose, HbA1c og vekt er enkle parametre å få tak i og lage statistikk

av. Men er disse de «svakeste» blant våre pasienter? Å rette søkelyset mot andre svakere grupper eller andre problemområder som er vanskeligere å finne ut av, vil kreve mer enn spontan velvilje og samtidig noe annet enn direktiver fra departementet.

Likevel har vi kanskje et svar å komme med til departementet. Vi har organisasjoner innen Legeforeningen som KUP (Allmennmedisinsk utvalg for kvalitet og pasientsikkerhet) og institusjoner som driver med forskning i allmennmedisin ved de fire universitetene som langt på vei kunne, i samarbeid med fastlegene og kommunene, bidra til å forbedre kvaliteten på legekantorene og samordne prosjektene i hele landet. Dette ville kreve mer ressurser enn det som vi har i dag, men både fastlegene, kommunene, forskningsmiljøene og staten, for ikke å snakke om pasientene, ville være tjent med et slikt samarbeid.

Til slutt kommer vi tilbake til begynnelsen: Utpostens 40 års jubileum! Vi vil feire dette allerede i nummer 1 med en artikkel av Per Wium, en av de første redaktørene som sammen med Harald Siem og Tore Rud skapte Utposten i 1972. Wium skriver: *«Vi var stolte av vårt arbeid og ville vise sentrale helsemyndigheter og sykehuskolleger at vi satt inne med kunnskap som var av stor viktighet for å drive helse-tjeneste i Norge.»*

Skal vi fortsette med den jobben, må alle være med!

Esperanza Diaz